

PŘIJATÉ TEXTY

P10_TA(2025)0229

Situace v Afghánistánu: podpora žen a komunit, kterých se dotkla nedávná zemětřesení

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 9. října 2025 o situaci v Afghánistánu: podpora žen a komunit, kterých se dotkla nedávná zemětřesení (2025/2872(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv ze dne 10. prosince 1948 a na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech ze dne 16. prosince 1966,
- s ohledem na Úmluvu OSN o odstranění všech forem diskriminace žen ze dne 18. prosince 1979 a Úmluvu OSN o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989, které Afghánistán ratifikoval,
- s ohledem na rezoluci Valného shromáždění OSN ze dne 7. července 2025 o situaci v Afghánistánu,
- s ohledem na zprávu generálního tajemníka OSN ze dne 11. června 2025 Radě bezpečnosti OSN o situaci v Afghánistánu a jejích dopadech na mezinárodní mír a bezpečnost,
- s ohledem na Úmluvu OSN o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951 a její dodatkový protokol z roku 1967,
- s ohledem na zásadu nenavracení podle mezinárodního práva,
- s ohledem na závěry třetího zasedání zvláštních vyslanců OSN pro Afghánistán, které se konalo v katarském Dauhá ve dnech 30. června a 1. července 2024,
- s ohledem na svá předchozí usnesení o situaci v Afghánistánu, zejména na své usnesení ze dne 19. září 2024 o zhoršující se situaci žen v Afghánistánu v důsledku nedávno přijatého zákona o „šíření

ctnosti a předcházení neřesti“¹,

- s ohledem na závěry Rady ze dne 14. listopadu 2022 o ženách, míru a bezpečnosti a na závěry Rady ze dne 15. září 2021 o Afghánistánu, které nastínily pět kritérií pro spolupráci EU s faktickými orgány vedenými Tálibánem,
- s ohledem na rozsudek Soudního dvora Evropské unie (SDEU) ze dne 4. října 2024², v němž se konstatuje, že systémová diskriminace, jaké čelí afghánské ženy pod vládou Tálibánu, představuje pronásledování podle azylového práva EU,
- s ohledem na návrh Dohody o spolupráci v oblasti partnerství a rozvoje mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a Islámskou republikou Afghánistán na straně druhé³, podepsané dne 18. února 2017,
- s ohledem na tematické obecné zásady EU týkající se obránců lidských práv, podpory a ochrany práv dítěte, násilí páchaného na ženách a dívkách a boje proti všem formám jejich diskriminace,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 10. března 2021 o humanitární činnosti EU: nové výzvy, stejné zásady (COM(2021)0110), který upřednostňuje ochranu, připravenost na katastrofy a potřeby žen a zranitelných skupin,
- s ohledem na výroční zprávu Světového potravinového programu o Afghánistánu za rok 2024, zveřejněnou dne 27. března 2025,
- s ohledem na index lidského rozvoje pro rok 2022,
- s ohledem na společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě, Evropského parlamentu a Komise ze dne 30. června 2017 nazvané „Nový Evropský konsensus o rozvoji – Náš svět, naše důstojnost, naše budoucnost“,
- s ohledem na analýzu Mezinárodní krizové skupiny nazvanou „Afghánistán: Tálibán omezuje práva žen a zhoršuje humanitární krizi“, zveřejněnou dne 31. ledna 2023,
- s ohledem na výzvu UNICEF k financování humanitární pomoci pro rok 2025, zveřejněnou dne 5. prosince 2024,
- s ohledem na výzvu k poskytnutí nouzového financování pro

¹ Úř. věst. C, C/2024/7211, 10.12.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/C/2024/7211/oj>.

² Rozsudek Soudního dvora ze dne 4. října 2024 ve věci AH, FN v. *Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl*, C-609/22, ECLI:EU:C:2024:828.

³ Úř. věst. L 67, 14.3.2017, s. 3, ELI:
http://data.europa.eu/eli/agree_international/2017/434/oj.

Afghánistán, kterou v září 2025 vyhlásila Agentura OSN pro uprchlíky,

- s ohledem na výzvu UNICEF k poskytnutí pomoci Afghánistánu po zemětřesení v roce 2025, kterou UNICEF zveřejnil dne 9. září 2025,
 - s ohledem na plán reakce na krizi v Afghánistánu na rok 2025, který Mezinárodní organizace pro migraci zveřejnila dne 16. prosince 2024,
 - s ohledem na výzvu Světové zdravotnické organizace k řešení mimořádných situací v oblasti zdraví v roce 2025, zveřejněnou dne 16. ledna 2025,
 - s ohledem na zatykače na nejvyššího vůdce Tálibánu Hajbatulláha Achúndzádu a předsedu Nejvyššího soudu Tálibánu Abdula Hakima Haqqáního, které Mezinárodní trestní soud (ICC) vydal dne 8. července 2025,
 - s ohledem na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 16. ledna 2024 ve věci C-621/21 o poskytnutí mezinárodní ochrany ženám čelícím genderově podmíněnému násilí¹,
 - s ohledem na čl. 136 odst. 2 a 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že dne 31. srpna 2025 zasáhlo provincii Kunár ve východním Afghánistánu smrtící zemětřesení o síle 6,0 stupňů, které si vyžádalo více než 2 200 obětí a tisíce zraněných jak v provincii Kunár, tak v sousední provincii Nangarhár; vzhledem k tomu, že bylo zničeno více než 6 700 domů a celé vesnice se proměnily v trosky, v důsledku čehož nejméně 11 000 lidí žije ve stanech a s blížící se zimou jim hrozí podchlazení; vzhledem k tomu, že závažný dopad na řešení této krize měly globální škrt v humanitární pomoci;
- B. vzhledem k tomu, že vláda Tálibánu zásadním způsobem izolovala Afghánistán na mezinárodní scéně, což vedlo ke zpoždění v dodávkách mezinárodní pomoci; vzhledem k tomu, že ženy byly zemětřesením postiženy neúměrně více kvůli přísným společenským pravidlům Tálibánu, která brání mužským dobrovolníkům dotýkat se žen, a tím brzdí záchranné práce a lékařskou péči; vzhledem k tomu, že od 5. září 2025 brání Tálibán afghánským zaměstnankyním a smluvním pracovnícím ve vstupu do areálů OSN v Kábulu, čímž vážně omezuje dodávky humanitární pomoci ženám a dívkám; vzhledem k tomu, že důsledky genderového apartheidu, který tálibánský režim uvalil na Afghánistán, měly negativní dopad na poskytování pomoci obětem z řad žen a dívek; vzhledem k tomu, že vysoký počet obětí zemětřesení byl dán i nedostatkem lékařek

¹ Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. ledna 2024 ve věci *WS v. Intervyuirasht organ na Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerskia savet*, věc C-621/21, ECLI:EU:C:2024:47.

a přísným omezením cestování pro ženy a dívky; vzhledem k tomu, že klíčovou roli při průniku do postižených vesnic, poskytování zdravotní péče a psychosociální podpory a při distribuci pomoci sehrály humanitární pracovníce;

- C. vzhledem k tomu, že od svého návratu k moci v srpnu 2021 zavedl Tálibán radikální výklad a prosazování práva šaría, což vedlo k téměř úplnému vymizení žen a dívek z veřejného života v Afghánistánu; vzhledem k tomu, že tento režim je vymáhán prostřednictvím rozsáhlých omezení pro ženy a dívky, včetně zákazu studia na středních a vysokých školách, zákazu výkonu většiny druhů zaměstnání, odepření přístupu do veřejných prostor a ke sportu, zavedení přísných pravidel pro oděv, zrušení systémů podpory pro oběti násilí a ustanovení povinného doprovodu mužského opatrovníka pro cestující ženy; vzhledem k tomu, že další nařízení, jako například zákaz z prosince 2024, který ženám znemožňuje studovat medicínu nebo skládat závěrečné lékařské zkoušky, drasticky snížila počet žen v lékařských profesích v Afghánistánu;
- D. vzhledem k tomu, že v roce 2024 vydal Soudní dvůr Evropské unie tři rozsudky¹ týkající se genderově podmíněného násilí a pronásledování, v nichž uvedl, že členské státy jsou oprávněny při individuálním posuzování žádosti o azyl podané ženou afghánské národnosti zohlednit pouze pohlaví a státní příslušnost;
- E. vzhledem k tomu, že od 30. září do 2. října 2025 Tálibán nařídil celostátní vypnutí internetu, čímž narušil komunikační sítě, leteckou dopravu, bankovní služby a základní služby a připravil miliony Afghánců o přístup k informacím a vzdělání a s ohledem na zákaz vzdělávání žen a dívek nad šestou třídu, který Taliban zavedl, zejména odstranil jednu z posledních možností vzdělávání, která ženám a dívkám zbývala;
- F. vzhledem k tomu, že podle Světové zdravotnické organizace bylo 422 zdravotnických zařízení v Afghánistánu uzavřeno kvůli nedostatku finančních prostředků, což mělo dopad na 3,08 milionu lidí; vzhledem k tomu, že Afghánistán čelí kritické situaci v mnoha oblastech zdravotní péče, což zhoršuje i úmrtnost matek, která je již tak jednou z nejvyšších na světě;
- G. vzhledem k tomu, že humanitární situace v Afghánistánu je zoufalá, neboť na humanitární pomoci závisí téměř 24 milionů lidí a téměř

¹ Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. ledna 2024 ve věci *WS v. Intervyuirasht organ na Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerskia savet*, věc C-621/21, ECLI:EU:C:2024:47; Rozsudek Soudního dvora ze dne 11. června 2024 ve věci *K, L v. Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*, C-646/21, ECLI:EU:C:2024:487; Rozsudek Soudního dvora ze dne 4. října 2024 ve věci *AH, FN v Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl*, C-608/22, C-609/22, ECLI:EU:C:2024:82.

15 milionů trpí akutním nedostatkem potravin; vzhledem k tomu, že v období od ledna do října 2024 se vrátilo do Afghánistánu více než 1,1 milionu Afghánců, z nichž mnozí byli k návratu donuceni, a že komunity, které se již tak nacházely v těžké situaci, čelí v důsledku jejich příchodu velkým problémům; vzhledem k tomu, že v Afghánistánu žije více než 3,2 milionu vnitřně vysídlených osob a že 5,3 milionu afghánských uprchlíků a žadatelů o azyl se nachází v sousedních zemích;

- H. vzhledem k tomu, že škrtý v rozpočtu USA na zahraniční pomoc vážně zasáhly afghánský systém zdravotní péče a programy potravinové pomoci; vzhledem k tomu, že EU a její členské státy zůstávají jedním z největších dárců humanitární pomoci Afghánistánu, přičemž 1 milion EUR byl schválen jako pomoc v mimořádných situacích, a to nad rámec 161 milionů EUR vyčleněných na humanitární pomoc, které již byly v roce 2025 organizacím v celém Afghánistánu přiděleny; vzhledem k tomu, že humanitární pomoc EU v Afghánistánu je poskytována výhradně prostřednictvím humanitárních partnerů;
- I. vzhledem k tomu, že Afghánistán se stále potýká s častými teroristickými útoky extremistických islamistických skupin, včetně Tálibánu, al-Káidy a ISIS-Chorásánu, které se cíleně zaměřují na civilisty, menšiny a humanitární pracovníky; vzhledem k tomu, že EU nemá vztahy s faktickými orgány Afghánistánu, což je správné;
- 1. vyjadřuje hluboké znepokojení nad humanitární situací v Kúnaru, Nangarháru a sousedních provinciích zasažených zemětřesením, vyjadřuje soustrast rodinám obětí a naléhavě vyzývá mezinárodní aktéry, aby pomohli co nejdříve poskytnout podporu přeživším; trvá na tom, že je třeba posílit nouzovou pomoc opomíjeným komunitám, poskytovat podporu vracejícím se migrantům na hraničních přechodech a zlepšit zejména služby zdravotní péče pro matky a děti; vyzývá faktické orgány Afghánistánu, aby zrušily veškerá omezení přístupu k humanitární pomoci nebo její distribuce; odsuzuje jako zločin proti lidskosti úmyslné opuštění, k němuž afghánský režim odsoudil ženy a dívky jako oběti této tragédie;
- 2. ostře odsuzuje represivní opatření, jako například nedávné rozhodnutí Tálibánu vypnout v celé zemi internet; opakuje, že tyto praktiky obyvatele Afghánistánu ještě více izolují, a to zejména ženy, které využívají možnosti on-line vzdělávání, a mají negativní dopad na operace humanitární pomoci a již tak křehké hospodářství země; vyzývá faktické orgány, aby se v budoucnu těchto zásahů zdržely;
- 3. apeluje na mezinárodní společenství, aby koordinovalo poskytování a rozšiřování humanitární pomoci, činnosti v rámci obnovy infrastruktury a poskytování lékařské a psychologické podpory přeživším, včetně posttraumatické péče; žádá větší investice do odolnosti komunit, včetně bydlení odolného vůči zemětřesení,

místních systémů zdravotní péče, potravinového zabezpečení a zdrojů obživy žen; vyzývá Komisi, aby urychleně zvýšila podporu poskytovanou Afghánistánu na zajišťování základních potřeb a zdrojů obživy jeho obyvatel a aby navýšila objem finančních prostředků poskytovaných z vnitrostátních rozpočtů; vyzývá Komisi, aby pokračovala v práci na propojení humanitární pomoci, rozvoje a míru; připomíná, že zhoršující se humanitární situace a mizivá perspektiva lepší budoucnosti mohou vést k rostoucí destabilizaci a radikalizaci, jakož i k vysídlování obyvatelstva uvnitř Afghánistánu i za jeho hranice; vítá záměr Komise vyjádřený v jejím návrhu „Globální Evropa“¹ zvýšit podporu EU na opatření v oblasti odolnosti a integrované reakce na nestabilitu a apeluje na Komisi a členské státy, aby v tomto ohledu zvýšily úroveň flexibilního víceletého financování; vybízí EU, aby zintenzivnila svou spolupráci s regionálními partnery a důvěryhodnými nevládními organizacemi, aby se Tálibán nemohl dostat k dodávkám humanitární pomoci, kdykoli je to možné zajistit;

4. s vážným znepokojením konstatuje, že do oblasti zasažené zemětřesením míří velké množství afghánských rodin, které se vracejí do zničených domovů a na zemědělskou půdu poté, co byly nuceně vyhoštěny z Íránu a Pákistánu; odsuzuje porušování lidských práv, k němuž během těchto deportací dochází; vyjadřuje velké znepokojení nad přetížením infrastruktury humanitární pomoci v těchto provinciích v důsledku této situace; vyzývá Írán a Pákistán, aby deportace do Afghánistánu okamžitě zastavily; zdůrazňuje v této souvislosti, že je důležité dodržovat zásadu nenavracení, zejména vzhledem k pokračujícímu konfliktu a nestabilitě v Afghánistánu a pronásledování etnických skupin, žen a politických oponentů;
5. konstatuje, že je vážně znepokojen situací afghánských obránců lidských práv, novinářů a dalších veřejně aktivních osobností, kteří se v uplynulém desetiletí snažili o rozvoj demokracie v Afghánistánu a kteří získali dokumenty umožňující jim dočasný pobyt v Pákistánu; vyzývá EU a její členské státy, aby těmto osobám v příslušných případech a pokud je to možné pomáhaly s procesem podávání žádostí;
6. důrazně odsuzuje řadu genderově podmíněných omezení a diskriminačních politik Tálibánu, které brání afghánským ženám v přístupu ke vzdělání, zdravotnické odborné přípravě, zdravotní péči a humanitární práci, čímž se vytváří genderový apartheid; vyzývá EU, aby podpořila uznání genderového apartheidu jako zločinu proti lidskosti; vyzývá faktické orgány Afghánistánu, aby zrušily veškerá omezení týkající se žen, a vyzývá k okamžitému obnovení plné, rovné a nikoli jen formální účasti žen a dívek na veřejném životě; znovu vyzývá EU a členské státy, aby přijaly veškerá nezbytná opatření,

¹ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 16. července 2025, kterým se zřizuje nástroj Globální Evropa (COM(2025)0551).

která afghánským ženám umožní fakticky se účastnit mezinárodních fór a jednání; konkrétně vyzývá faktické orgány, aby vzhledem k drastickému nedostatku lékařského personálu v zemi znovu otevřely střediska lékařského vzdělávání pro ženy;

7. vyzývá faktické orgány, aby okamžitě zrušily omezení týkající se humanitárních pracovníků a studentek, umožnily ženám plně se zapojit do příslušných činností v reakci na katastrofy a umožnily organizacím hájícím práva žen ve své práci v Afghánistánu pokračovat; konkrétně vyzývá orgány, aby okamžitě zrušily veškerá omezení týkající se žen pracujících pro organizace občanské společnosti, a to jak na místní, tak na mezinárodní úrovni, aby mohly ve své práci pokračovat;
8. odsuzuje přetrvávající násilí páchané na ženách v Afghánistánu, které zahrnuje i případy znásilnění a sexuálního násilí, nucených (dětských) sňatků, domácího násilí a mrzačení ženských pohlavních orgánů;
9. opakuje, že Tálibán musí zabránit al-Káidě, Dá'íš, ISIS-Chorásánu a dalším teroristickým skupinám a jednotlivcům v používání afghánského území k ohrožování nebo porušování bezpečnosti jakékoli jiné země, a že proto členy těchto skupin musí odmítat a bránit jim v náboru bojovníků a jejich výcviku nebo v získávání finančních prostředků; vyjadřuje znepokojení nad tím, že tyto závazky nejsou plněny; apeluje na všechny příslušné partnery, aby se více snažili o rozbití všech sítí financujících terorismus;
10. vyzývá EU a členské státy, aby zvýšily tlak na Tálibán, mimo jiné prostřednictvím cílených sankcí, zmrazení majetku a zákazu cestování vedoucím představitelům Tálibánu odpovědným za systematické porušování lidských práv, a aby neobnovovaly diplomatické vztahy s Tálibánem v souladu s pěti kritérii stanovenými v závěrech Rady o Afghánistánu ze září 2021;
11. vyzývá mezinárodní společenství, aby pohnalo Tálibán k odpovědnosti, mimo jiné na základě nezávislého vyšetřovacího mechanismu OSN pro Afghánistán, a aby vykonalo zatýkácí rozkazy Mezinárodního trestního soudu vydané v červenci 2025 na nejvyššího vůdce Tálibánu Hajbatulláha Achúndzádu a nejvyššího soudce Tálibánu Abdula Hakima Haqqaniho pro spáchání zločinů proti lidskosti souvisejících s pronásledováním žen a dívek; vyjadřuje svou podporu probíhajícímu vyšetřování případů pronásledování na základě pohlaví a dalšího porušování lidských práv;
12. oceňuje vytvoření nezávislého vyšetřovacího mechanismu pro Afghánistán, který bude reagovat na požadavky afghánských obětí a který bude pro afghánský lid trpící mezinárodními zločiny a porušováním mezinárodního práva v zemi představovat významný milník na cestě k pravdě, spravedlnosti a stíhání viníků; vítá rovněž

obnovení mandátu zvláštního zpravodaje OSN a opakuje jeho výzvu ke stíhání odpovědných osob;

13. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedkyni Komise, vysoké představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, vládám a parlamentům členských států, zvláštnímu vyslanci EU pro Afghánistán a faktickým orgánům Afghánistánu.